

Příprava textů pro znevýhodněné čtenáře + základy typografie

design dokumentů, písmo, odstavce,
stránky, pravidla sazby

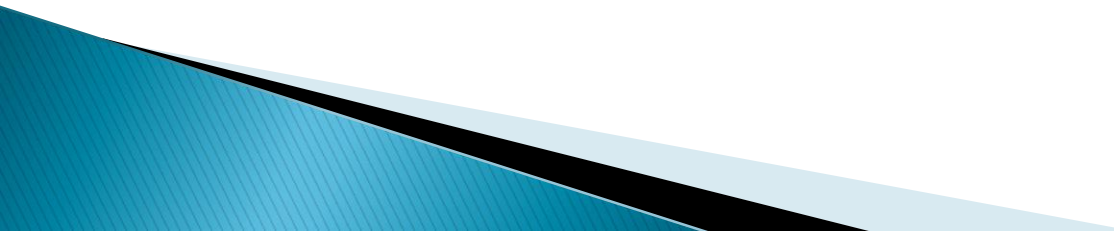
Znevýhodněný čtenář

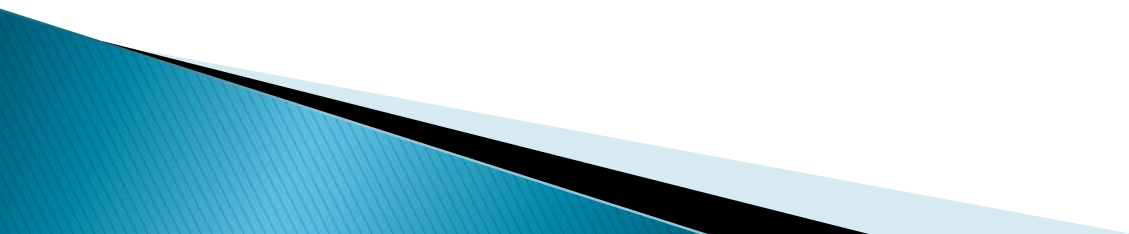
Jedinec, mající problémy s recepcí a porozuměním psaného textu.

- ▶ recepce = příjem, vnímání, chápání

Znevýhodněný čtenář

Jedinec

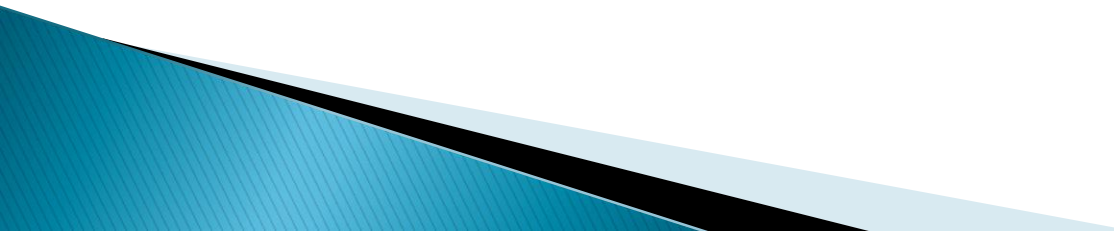
- ▶ se zrakovým postižením
  - ▶ se sluchovým postižením
  - ▶ s mentálním postižením
  - ▶ s tělesným postižením
  - ▶ se specifickými poruchami učení
  - ▶ se sociálním znevýhodněním
-

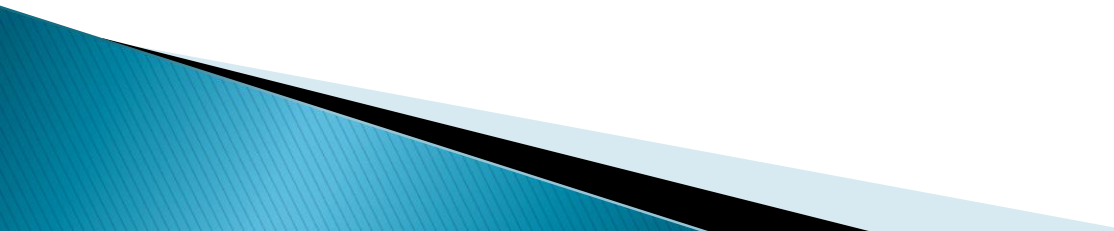

Typografie

vybrané
zásady

- ▶ Nepoužívejte v jednom dokumentu více než dva druhy písma.
  - ▶ K optickému zvýraznění textu použijeme jiný řez téhož písma, jímž je text napsán, tzn. *kurzívu* nebo **tučné** písmo.
  - ▶ Nepodtrháváme.
-

- ▶ Písma by spolu měla ladit: používejte kombinaci patkového (např. Times New Roman) a bezpatkového písma (např. Arial).
  - ▶ Patková písma jsou v běžném textu lépe čitelná než písma bezpatková.
  - ▶ S rozmyslem používejte verzálky.
JEJICH ČTENÍ JE ROVNĚŽ OBTÍŽNĚJŠÍ.
-

Interpunkce, uvozovky

- ▶ Znaménka .,;:?! píšeme bez mezery k předchozímu slovu, za znaménky píšeme jednu mezeru.
- ▶ České „uvozovky“ – první jsou vždy dole a mají tvar devítky, druhé nahoře a mají tvar šestky.
  - V nouzi lze použít na obou stranách znak ".
- ▶ Je-li v uvozovkách celá věta, píše se závěrečná uvozovka až za tečkou (vykřičníkem, otazníkem).

Závorky, konce řádků

- ▶ Závorky přiléhají k uzávorkovanému textu bez mezer: např. takhle (ano) a tak (ne).
- ▶ Při dělení slov je třeba dodržovat zásady popsané v *Pravidlech českého pravopisu*.
- ▶ Je nevhodné dělit slova v nadpisech.
- ▶ Česká typografie zakazuje ponechávat na koncích řádků jednopísmenné předložky a spojky. Jedinou výjimku tvoří spojka a .

Spojovník ≠ pomlčka

▶ spojovník je **kratší** než pomlčka

- dělí slova na konci řádků,
- spojuje složené výrazy (Frýdek–Místek, česko–německý)
- spojuje slovo s částicí –li (nebude–li)
- je umístěn přímo na klávesnici
- neoddělujeme ho mezerou

▶ pomlčka je **delší**,

- oddělujeme ji mezerou na obou stranách
- vsuvky, výčty; vyjadřuje nedokončenou myšlenku.
- pomlčka na klávesnici umístěna není, je třeba ji psát jinak
(ve Wordu klávesou CTRL a mínus, ve Windows ALT 0150)
- pomlčka ve významu „až“, „od do“, „proti“ není oddělena mezerami
  - v letech 1997–98, 0,7–1,0 cm, 25–28 °C, zápas Sparta–Slavia

Různé

- ▶ Za tečkami v datech sázíme mezeru.
Dnes je 19. 3. 2010 a ne 19.3.2010
- ▶ Věty nezačínáme číslovkou.
- ▶ Oddělování interpunkčních znamének od následujícího slova mezerou.
- ▶ Pozor na záměny:
  - nuly 0 za písmeno O,
  - jedničky 1 za malé písmeno l,
  - řecké β za ostré –ss– ß,
  - stupně $^{\circ}$ za exponent ^{0} .